

De Bijbel volgens Hollywood

McMahon, T.A., <http://www.thebereancall.org/content/bible-according-hollywood>, Juli 2013

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling (ingekort) en voetnoten door M.V.

Hollywood heeft een lange geschiedenis in het maken van bijbel-gebaseerde films, zoals de eposen van Cecil B. DeMille en John Huston; de Italiaanse directeurs Pasolini, Rossellini, en Zeffirelli; de Amerikaan Martin Scorsese, en de Australiër Mel Gibson. Broadway musicals werden ook tot “bijbelse” films en video’s gemaakt zoals *Jesus Christ, Superstar* en *Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat*. Kleinere producties zijn er ten overvloede, zoals *Matthew, Acts*, en *The Gospel of John* van Visual Bible, de TV-presentatie *Judas*, Campus Crusade’s *The Jesus Project*, en *The Gospel Road* van Johnny Cash. Dan zijn er de opkomende films met bewezen kassucces-sterren. *Noah*, bijvoorbeeld, met Russell Crowe en Anthony Hopkins, en er zijn andere aanbiedingen gepland door twee belangrijke studio’s. Warner Bros. en 20th Century Fox plannen producties over het leven van Mozes, met Steven Spielberg die aangezocht werd om één ervan te leiden. Randall Wallace (*Braveheart*, *Secretariat*) zal de komende filmversie regisseren van de *New York Times* bestseller *Heaven Is for Real* (zie het mei 2011 artikel: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/hemelEcht.pdf>), die, alhoewel geen bijbels verhaal, beweert ervaringen uit eerste hand te hebben van een jongen die de hemel bezocht.

Het lijkt erop dat Hollywood meer dan ooit door de Bijbel wordt aangetrokken, grotendeels te danken aan de financiële successen van Mel Gibson’s *The Passion of the Christ*. Een recente miniserie van 10 uur van The History Channel, getiteld *The Bible*, brak kijkersrecords en werd zo “the most-watched cable entertainment telecast of the year”. Deze werd door meer dan 13 miljoen kijkers gezien. Vele christenen zouden daaruit concluderen dat veel van de interesse van seculiere entertainment bedrijven een reden is tot verheuging. Uiteraard zou dat bewijzen een te haastige conclusie te zijn, in het bijzonder voor hen die zichzelf *bijbelse* christenen zouden noemen.

Laten we beginnen met een definitie van ware bijbelse christenen. Dat zijn degenen die de Bijbel aanzien als Gods directe communicatie met de mensheid. Zij geloven dat Petrus’ woorden werden geïnspireerd door de Heilige Geest, toen hij schreef: “want de profetie is destijds niet voortgebracht door de wil van een mens, maar heilige mensen van God, door de Heilige Geest gedreven, hebben gesproken” (2 Petrus 1:21). Zij geloven dat heel de Schrift foutloos is. Zowel Mattheüs als Lukas verkondigen “dat de mens van brood alleen niet zal leven, maar van elk woord van God” (Lukas 4:4; Mattheüs 4:4). Paulus prees de Thessalonicenzen: “Daarom danken ook wij God zonder ophouden dat u, **toen u van ons het gepredikte Woord van God hebt ontvangen**, het ook aangenomen hebt, **niet als een mensenwoord**, maar (zoals het werkelijk is) **als Gods Woord**, dat ook werkzaam is in u die gelooft” (1 Thessalonicenzen 2:13). Jezus bad tot de Vader opdat Zijn discipelen geheiligd (apart gezet) mochten worden door Gods “waarheid; Uw woord is de waarheid” (Johannes 17:17). Lukas schrijft aan zijn vriend Theofilus dat hij “volkomen zekerheid” had in wat hij schreef en dat Theofilus ze kon ontvangen in vertrouwen: “opdat u de **zekerheid** kent van de dingen waarin u onderwezen bent” (Lukas 4:1-4). Het punt van al deze verzen (en vele meer) is dat ze een steun zijn voor een bijbelgerichte christen die gelooft in de bovennatuurlijke accuraatheid van de Schrift.

Wij geloven dat de claims van God in de Schrift inderdaad waar zijn en dat ze ondersteund worden door verbazingwekkende gedetailleerde profetieën die bijna 30% van de Bijbel uitmaken. Profetie is het verbluffende middel dat God gebruikt om te bewijzen dat Hij alleen God is en dat Hij alleen de toekomst kent. In talloze hoofdstukken van het boek Jesaja verklaart God Zijn soevereiniteit, en daagt Hij de aanbidders van afgoden en valse goden van de heidenen uit om hun goden accuraat vervulde profetieën te laten produceren. Dat kunnen ze niet - alhoewel er terug in de geschiedenis voortdurend vergeefse pogingen zijn geweest (waarzeggers, kristallen bol kijkers, tovenaars, astrologen, spiritisten, channelers, enz.) om te bewijzen dat de God van de Bijbel een valse claim maakte met betrekking tot Zijn uniciteit.

Als de Bijbel van enige waarde is voor de mensheid, dan *moet* hij accuraat zijn. Zij die geen probleem hebben met een Bijbel waarin speculaties van mensen staan, zelfs maar ten dele, stellen hun geloof in een “bijbel” die bijdragen bevat van gevallen, eindige mensen, in plaats van een Bijbel met de woorden van een oneindige, rechtvaardige en heilige God.

Voorkeuren voor Bijbelvertalingen zijn vandaag twistpunten onder vele christenen en liggen buiten de scope van dit artikel, behalve dan het principe.

[Zie: Corrupties in moderne Bijbelvertalingen: <http://www.verhoevenmarc.be/bijbelcorrupties.htm>]

In termen van schriftuurlijke accuraatheid zullen weinigen het met ons oneens zijn dat een *letterlijke vertaling* [van de Hebreeuwse en Griekse grondtekst] het meest objectief is en daarom het meest accuraat. Een letterlijke vertaling is veel minder subjectief. Letterlijke vertalingen hebben niet zo te maken met wat mensen *denken* dat een vers *zou moeten* zeggen. De meest populaire Bijbels vandaag neigen naar het subjectieve: naar wat de persoonlijke opinies zijn van een vertaalcomité. Nog subjectiever zijn de *parafrase* versies - die zijn gebaseerd op de ideeën van een enkeling over wat een vers betekent. Men kan duidelijk zien dat in de afglijding van een letterlijke vertaling naar een parafrasevertaling, er een beweging is van het *objectieve* naar het persoonlijke *subjectieve*, en van Gods Woord naar de suggesties, opinies en gissingen van mensen.

Om een voorbeeld te geven van het soort schade dat het subjectieve afwijken van Gods woorden heeft veroorzaakt, moet je enkel Psalm 1:1 lezen in *The Message*, de parafrasebijbel van Eugene Peterson (“*How well God must like you—you don’t hang out at Sin Saloon, you don’t slink along Dead-End Road, you don’t go to Smart-Mouth College*”). Wat Peterson schreef kan nooit passen bij de frases “Zo zegt de HEERE”, en “Het Woord van de HEERE kwam tot mij” die talloze malen doorheen de Bijbel voorkomen. Deze frases lijken wel belachelijk wanneer toegepast op *The Message*, welke enkel kan zeggen: “Zo zegt Eugene Peterson”.

[Zie: Eugene Peterson en The Message: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/theMessage.pdf>]

Als we de godslastering (d.i. een verdraaiing van het karakter van God en Zijn Woord) in ogen-schouw nemen, zou men kunnen denken dat *The Message* zowat de ergste is qua inaccurate bijbel-versies. Ja en nee. Dit kan de ergste zijn tot dusver (hij wordt gebruikt door meer dan 10 miljoen evangelicals), maar in termen van algemene ongunstige invloed kunnen de effecten van geschreven versies niet vergeleken worden met de schade die aan de Bijbel aangericht wordt wanneer zijn inhoud wordt vertaald op het witte doek, op DVD of televisie. De aantallen kijkers ervan zijn niet te berekenen, en de effecten zijn verwoestend geweest. Hopelijk snappen de meesten van hen die dit lezen het plaatje (opzettelijke woordspeling). Indien niet, dan beveel ik *Showtime for the Sheep?* aan (zie: <http://www.thebereancall.org/search/node/Showtime%20for%20the%20Sheep>), dat veel meer redenen geeft waarom zoveel schade wordt aangericht wanneer gepoogd wordt de Bijbel visueel te vertalen.

Het volgende gedeelte zal voornamelijk focussen op de noodzaak van bijbelse accuraatheid.

Vraag: Hoe komt een bijbelse film tegemoet aan de noodzaak van bijbelse accuraatheid?

Antwoord: Dat doet hij niet en dat kan hij niet - om talloze redenen. Hierna een korte lijst:

- 1) Een film neemt wat God direct heeft gecommuniceerd in de Schrift en maakt daar een visuele vertaling van, afhankelijk van wat in de geesten is en wat de vaardigheden zijn van een filmproductieploeg (schrijvers, directeur, cameralui, art director, acteurs en talloze anderen).
- 2) Andere restricties die bepalen wat op het scherm zal te zien zijn hebben te maken met budget, locaties, weer, en de onvermijdelijke “wet van Murphy” van film maken, die stelt: “alles wat fout kan gaan, zal ook fout gaan. Dit is wat anders dan overwegingen van “trouw aan de Schrift zijn”.
- 3) Elke film moet beginnen met een scenario. De Bijbel kan niet vertaald worden in een bijbels accurate film omdat haast alle films een dialoog nodig hebben, iets waarin de Bijbel slechts in beperkte situaties voorziet. Vandaar dat de scenarioschrijver (of hij een gelovige is of niet) het dialoogwerk moet bevoorraden opdat het verhaal continuïteit heeft, hetgeen betekent dat hij aan de Schrift moet toevoegen waardoor hij valse informatie binnenbrengt. “Toevoegen aan de Schrift” is in Gods Woord verboden (Spreuken 30:6; Openbaring 22:18-19). Slechts weinige van zulke producties

trachten bepaalde vertaalproblemen te vermijden door het incorporeren van slechts losse woorden die in een bepaalde bijbelversie worden gevonden. Dit is erg misleidend omdat dit de valse indruk geeft dat de productie accurater is. Accurater dan wat? Een film is, eerst en vooral, een visueel medium. Als een persoon een bioscoopzaal verlaat na het bekijken van een krachtige film, dan kan ik je garanderen dat het de beelden zijn die hem bijblijven, niet de woorden.

4) “Bijbelse” films zijn een assemblage van valse beelden en scènes. Niet één frame is accuraat. Maar *The Passion of the Christ* werd lof toegezwaard door vele hooggeachte evangelicale leiders als “de meest accurate bijbelse film tot nogtoe”. Tot nogtoe? - alsof het filmmedium in staat zou zijn tot een progressieve benadering van de waarheid? Nee!

Al te dikwijls werd mij verteld dat mijn bezorgdheid voor accuraatheid het feit mist dat God deze films kan “gebruiken”. Sommigen hebben gezegd: “Toegegeven, er zijn problemen, maar... maar... de Heer kan een film gebruiken om mensen te interesseren de Bijbel te gaan lezen”, wat trouwens een gesteld doel was van History Channel’s productie van *The Bible*. Wat gebeurt er wanneer de multimiljoenen die misschien gemotiveerd zijn om de Bijbel te lezen, wegens het Hollywooddrama, de effecten, dialogen en pakkende muziek, zich realiseren dat deze vertoning niet overeenkomt met de “boekversie”?

Een soortgelijke situatie trad op toen de *Bibleman* (een karakter als tegenhanger van de populaire superhelden Batman, Superman, Spiderman, Iron Man, enz.) videoreeksen, door middel van de “wijsheid” van marketing, probeerden jonge tieners op te wekken de Bijbel te lezen. Zij ondervonden dat als de kinderen zich al tot de Bijbel richtten, zij ontgoocheld waren daarin niet de vleeselijke opwinding te vinden die zij zo begeerden in de video.

5) Dit punt kan de ernstigste fout zijn. Zij die de rol van Jezus hebben gespeeld in bijbelgebaseerde films hebben allen valse Christussen geportretteerd¹. Velen spraken woorden die Jezus nooit sprak en hebben het karakter van de bijbelse Jezus fout geïnterpreteerd. In een bepaalde tv-film, bijvoorbeeld, stelt Judas aan het Jezus karakter vragen over zijn handelingen waarbij hij de geldwisselaars uit de tempel joeg. Jezus’ antwoord was dat hij het verpest had. Dit is een misinterpretatie van de volmaakte, zondeloze God-mens. Maar het tragische is dat, samen met al de andere misinterpretaties van Jezus, dit de enige voorstellingen zijn die miljoenen over de hele wereld misschien ooit hebben gezien of gehoord met betrekking tot Hem die hen kwam redden van hun zonden.

6) Tenslotte, het probleem is er niet enkel voor de verlorenen wereldwijd, maar het is ook een struikelblok voor vele evangelicale christenen, zelfs voor hen die een redelijke hoeveelheid bijbels onderscheidingsvermogen hebben. Ik sprak op een conferentie, ongeveer een jaar nadat *The Passion of the Christ* uitkwam. Toen ik met een groep jonge volwassen gelovigen praatte, werd de film van Mel Gibson het onderwerp van onze conversatie. Ik luisterde, wat ongemakkelijk, naar hun geestdriftige lofspraken over de film en vroeg me af hoe ik tot hen zou spreken zonder over te komen als iemand die een preek houdt. Toen kwam de gedachte in me op: Waarom met deze christenen niet een soort van quiz houden? Omdat ik de film enkele keren had gezien en er een boek over geschreven had, was het voor mij gemakkelijk acht scènes in detail te beschrijven. De quizvraag was de volgende: “Vertel welke van deze scènes in de bijbel gevonden worden en welke niet”. De consensus van de groep was dat vijf ervan bijbels correct waren, en drie niet. Maar tot hun ontzetting bleek dat alle acht scènes voortsporen uit ofwel Mel Gibsons filmmakersgeest, ofwel uit het boek van een mystieke non (*The Dolorous Passion of Our Lord Jesus Christ*) dat Gibson² had gebruikt om meer inhoud te geven aan het script. Ik maak me grote zorgen over onze opkomende visueel ingestelde generatie.

Onwetendheid met betrekking tot het visuele medium en zogenaamde bijbelse producties is een ernstig probleem onder evangelicals van alle generaties. Zonder de steun van evangelicals, wier kerken bioscopen afhuurden, zodat hun schapen en gasten de film konden zien, zou Gibsons *The Passion of the Christ* geen kassucces geweest zijn. In *Showtime for the Sheep?* zou ik negen pagi-

¹ Denk ook eens aan de telkens weer voorkomende foute voorstelling van Jezus met lang haar! De Heer droeg geen lang haar. Hij was geen Nazireeër (Nazireeërs droegen lang haar) maar geboren in Nazareth: een Nazarener dus.

² Gibson is katholiek en werd beïnvloed door katholieke tradities en mythen.

na's kunnen gevuld hebben met onderschrijvingen van evangelicale leiders over deze productie die Gibson tegenover *Christianity Today* beschreef als "his very Marian movie".

Maar het gebrek aan onderscheidingsvermogen blijft verder wemelen. Hier volgt een lijst van sommige adviseurs/onderschrijvers van de serie *The Bible* van History Channel, waarvan de meesten "aangeprezen" waren door de "bijbelse accuraatheid" van de reeks, of "het tot leven brengen van de Bijbel": Rick Warren, Joel Osteen, Nicky Gumbel, Luis Palau, Tony Campolo, Erwin McManus, T. D. Jakes, Leith Anderson van de National Association of Evangelicals, en Jim Daly van Focus on the Family (zie <http://www.outreach.com/the-bible/about.aspx>).

Hoe overweldigend dit gebrek aan onderscheidingsvermogen in de kerk vandaag ook is, het zal nog erger worden naarmate Hollywood verdergaat met zijn foute weergave van de bijbelinhoud. Bid dat de kinderen van de Heer Zijn waarschuwing ter harte zouden nemen: "Pas op dat niemand u misleidt". Dichter bij het geschreven Woord van God leven zal ons uitrusten met het nodige onderscheidingsvermogen om te vermijden bedrogen te worden.

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm